وَ قَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ
وَعْدَ الْحَقِّ وَ وَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَ مَا كَانَ لِي
عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلاَّ أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي
فَلاَ تَلُومُونِي وَ لُومُوا أَنْفُسَكُمْ مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَ
مَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِيَّ إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ
قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ (22) وَ أُدْخِلَ
الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ تَحِيَّتُهُمْ
فِيهَا سَلاَمٌ (23) أَ لَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلاً
كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَ فَرْعُهَا فِي
السَّمَاءِ (24) تُؤْتِي أُكُلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا وَ
يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ (25) وَ

مَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ
الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ (26) يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا
بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ فِي الْآخِرَةِ وَ
يُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَ يَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ (27)

And Satan will say when the matter is decided: "It was Allah Who gave you a promise of truth: I too promised, but I failed in my promise to you. I had no authority over you except to call you but ye listened to me: then reproach not me, but reproach your own souls. I cannot listen to your cries, nor can ye listen to mine. I reject your former act in associating me with Allah. For wrong-doers there must be a grievous penalty." But those who believe and work righteousness will be admitted to gardens beneath which rivers flow,- to dwell therein for aye with the leave of their Lord. Their greeting therein will be: "Peace!" Seest thou not how Allah sets forth a parable? - A goodly word like a goodly tree, whose root is firmly fixed, and its branches (reach) to the heavens,- It brings forth its fruit at all times, by the leave of its Lord. So Allah sets forth parables for men, in order that they may receive admonition. And the parable of an evil Word is that of an evil tree: it is torn up by the root from the surface of the earth: it has no stability. Allah will establish in strength those who believe, with the word that stands firm, in this world and in the Hereafter; but Allah will leave, to stray, those who do wrong: Allah doeth what He willeth.

اور جب فیصلہ چکا دیا جائے گا تو شیطان کہے گا "حقیقت یہ ہے کہ اللہ نے جو

وعدے تم سے کیے تھے وہ سب سچے تھے اور میں نے جتنے وعدے کیے ان

میں سے کوئی بھی پورا نہ کیا- میرا تم پر کوئی زور تو تھا نہیں، میں نے اِس کے

سوا کچھ نہیں کیا کہ اپنے راستے کی طرف تمہیں دعوت دی اور تم نے میری

دعوت پر لبیک کہا- اب مجھے ملامت نہ کرو، اپنے آپ ہی کو ملامت کرو- یہاں

نہ میں تمہاری فریادرسی کر سکتا ہوں اور نہ تم میری- اس سے پہلے جو تم نے

مجھے خدائی میں شریک بنا رکھا تھا میں اس سے بری الذمہ ہوں، ایسے ظالموں

کے لیے دردناک سزا یقینی ہے"- بخلاف اس کے جو لوگ دنیا میں ایمان

لائے ہیں اور جنھوں نے نیک عمل کیے ہیں وہ ایسے باغوں میں داخل کیے

جائیں گے جن کے نیچے نہریں بہتی ہوں گی- وہاں وہ اپنے رب کے اذن سے

ہمیشہ رہیں گے، اور وہاں ان کا استقبال سلامتی کی مبارک باد سے ہوگا- کیا تم

دیکھتے نہیں ہو کہ اللہ نے کلمہ طیبہ کو کس چیز سے مثال دی ہے؟ اس کی مثال

ایسی ہے جیسے ایک اچھی ذات کا درخت، جس کی جڑ زمین میں گہری جمی ہوئی

ہے اور شاخیں آسمان تک پہنچی ہوئی ہیں، ہر آن وہ اپنے رب کے حکم سے

اپنے پھل دے رہا ہے- یہ مثالیں اللہ اس لیے دیتا ہے کہ لوگ اِن سے سبق

لیں-اور کلمہ خبیثہ کی مثال ایک بدذات درخت کی سی ہے جو زمین کی سطح

سے اکھاڑ پھینکا جاتا ہے، اُس کے لیے کوئی استحکام نہیں ہے- ایمان لانے

والوں کو اللہ ایک قول ثابت کی بنیاد پر دنیا اور آخرت، دونوں میں ثبات عطا

کرتا ہے، اور ظالموں کو اللہ بھٹکا دیتا ہے- اللہ کو اختیار ہے جو چاہے کرے-

और जब फ़ैसला चुका दिया जाएगा तो शैतान कहेगा, “हक़ीक़त यह है कि अल्लाह ने जो वादे तुमसे किए थे वे सब सच्चे थे और मैंने जितने वादे किए उनमें से कोई भी पूरा न किया | मेरा तुमपर कोई ज़ोर तो था नहीं, मैंने इसके सिवा कुछ नहीं किया कि अपने रास्ते की तरफ़ तुमको दावत दी और तुमने मेरी दावत पर लब्बैक कहा | अब मुझे मलामत न करो, अपने आप ही को मलामत करो | यहाँ न मैं तुम्हारी फ़रियादरसी कर सकता हूँ और न तुम मेरी | इससे पहले जो तुमने मुझे ख़ुदाई में शरीक बना रखा था, मैं उससे बरी-उज़-ज़िम्मा हूँ, ऐसे ज़ालिमों के लिए दर्दनाक सज़ा यक़ीनी है |” बाखिलाफ़ इसके जो लोग दुनिया में ईमान लाए हैं और जिन्होंने नेक अमल किए हैं वे ऐसे बाग़ों में दाख़िल किए जाएँगे जिनके नीचे नहरें बहती होंगी | वहाँ वे अपने रब के इज़्न से हमेशा रहोंगे, और वहाँ उनका इस्तक़बाल

सलामती की मुबारकबाद से होगा | क्या तुम देखते नहीं हो कि अल्लाह ने कलिमए-तय्यिबा को किस चीज़ से मिसाल दी है? उसकी मिसाल ऐसा है जैसे एक अच्छी ज़ात का दरख्त जिसकी जड़ ज़मीन में गहरी जमी हुई हैं और शाखें आसमान तक पहुँची हुई हैं, हर आन वह अपने रब के हुक्म से अपने फल दे रहा है | ये मिसालें अल्लाह इसलिए देता है कि लोग इनसे सबक़ लें | और कलिमए-खबीसा की मिसाल एक बदज़ात दरख्त की सी है, जो ज़मीन की सतह से उखाड़ फेंका जाता है, उसके लिए कोई इस्तहकाम नहीं है | ईमान लेनेवालों को अल्लाह एक कौले-साबित की बुनियाद पर दुनिया और आख़िरत, दोनों में सबात अता करता है, और ज़ालिमों को अल्लाह भटका देता है |अल्लाह को इख़तियार है जो चाहे करे |